

1. Referentie

Referentie	De Groof, S., Smits, W. & Stevens, F. (2002-2003). (In)formele ontmoetingen. Over de sociale ruimtes van jongeren. In Elchardus, M. & Glorieux, I. (Eds.), <i>De symbolische samenleving. Een exploratie van de nieuwe sociale en culturele ruimtes</i> (pp. 81-90). Tiel: Lannoo.
Taal	Nederlands
ISBN	
Publicatievorm	onderzoeksrapport

2. Abstract

Het boek 'De symbolische samenleving. Een exploratie van de nieuwe sociale en culturele ruimtes.' behandelt de sociale ruimtes waarin jongeren zich begeven en de invloed van deze ruimtes op de socialisatie van de jongeren. Deze bijdrage behandelt slechts een onderdeel van dit boek, en spits zich vooral toe op het bestaan en de structuur van deze sociale ruimtes. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen de formele en informele netwerken waarin jongeren zich begeven. Er wordt een antwoord gezocht op de vraag naar de populariteit bij jongeren en de structuur van deze verschillende formele en informele netwerken. Men onderzoekt ook of er een verband is tussen deze verschillende netwerken. De invloed van deze netwerken op de socialisatie van jongeren wordt in deze bijdrage echter niet behandeld.

3. Trefwoorden

Thema('s)	Vrije tijd
kernwoord(en)	Buitenschoolse activiteiten, formele en informele netwerken, jeugdwerk, sociale ruimtes, verenigingsleven bij jongeren, vriendenkring

4. Onderzoeker

Opdrachtgever	Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap
Onderzoeker(s)	Saskia De Groof, Wendy Smits en Frank Stevens Onderzoeksgroep TOR Vakgroep sociologie VUB Pleinlaan 2 1050 Elsene torgroep@vub.ac.be http://www.vub.ac.be/TOR

5. Onderzoeksvraag

Onderzoeksvraag	In welke sociale ruimtes begeven jongeren zich in hun vrije tijd, wat is de structuur van deze ruimtes en hoe verhouden deze sociale ruimtes zich tot elkaar.
Hypothesen	/

6. Methode

Onderzoeks-methode	Kwantitatief onderzoek: schriftelijke afname van een vragenlijst met gesloten antwoordmogelijkheden.
Onderzochte	Leerlingen uit het vierde en zesde jaar voltijds gewoon secundair onderwijs in Vlaanderen.

groep	Ook de ouders van de leerlingen werden geïnterviewd. De bevraging leverde 13598 bruikbare vragenlijsten van leerlingen op en 7114 van de ouders (hiervan werden er 13729 verspreid).
Bereik	Regionaal (Vlaanderen)

7. Resultaten

Formeel netwerk: verenigingsleven	Sport- en jeugdverenigingen zijn populairst bij jongeren, dit sluit aan bij andere onderzoeken. Er is vooral actief lidmaatschap in dit soort verenigingen. Jeugthuizen hebben iets minder actieve deelnemers, daarna volgen de culturele verenigingen, vervolgens de milieuverenigingen, verder het vrijwilligerswerk, de derdewereldorganisaties, mensenrechtenorganisaties en hobby- en wijkwerkingen en tenslotte de vredesorganisaties, de antiracistische verenigingen en de politieke partijen. Nieuwe sociale bewegingen bereiken dus slechts kleine groep jongeren, die bovendien vooral passief deelnemen. Groepering in drie dimensies: Ten eerste de sociale verenigingen, waaruit blijkt dat er moeilijk onderscheid gemaakt kan worden tussen 'nieuwe' en 'oude' sociale bewegingen. De hypothese dat deze bewegingen bij jongeren heel populair zijn en een 'politiek van beneden' bewerkstelligen kan niet bevestigd worden. Ten tweede het traditionele jeugdwerk (jongerenorganisaties en jeugdwerk), werking waarbij wordt gestreefd naar vorming op diverse gebieden. Ten derde de ontspanningsverenigingen (sport en hobbyclubs), werkingen waarbij accent op één specifieke vaardigheid wordt gelegd.
Formeel netwerk: Extracurriculaire activiteiten	Twee derde van totale leerlingenpopulatie neemt wel eens deel aan ontspanningsactiviteiten op school. Actief op cultureel en/of sportief vlak: ruim een derde v/d leerlingen; deelname aan sociale activiteiten: een vierde van de leerlingen; technische, wetenschappelijke en economische activiteiten minst populair. Acht procent van de leerlingen neemt deel aan de leerlingenraad, dit is een hoog cijfer gezien rekening gehouden moet worden met afvaardigingstructuur. Er werd geen link gevonden tussen de participatie aan binnenschoolse en participatie aan buitenschoolse activiteiten. Er is wel een duidelijk verband tussen de verschillende activiteiten binnen de school. Participatie aan de ene activiteit verhoogt dus de kans op participatie aan andere activiteiten binnen de school. Alleen deelname aan de leerlingenraad valt hierbuiten. Deze vaststelling brengt gevaren met zich mee: jongeren die al participeren worden steeds meer aangemoedigd tot participatie, terwijl andere jongeren helemaal niet bereikt worden.
Informeel netwerk: Uitgebreidheid van de vriendengroep	Slechts één procent van de bevroegde jongeren meldt geen enkele beste vriend te hebben. Iets meer dan 8 procent van de leerlingen zegt een exclusieve vriendenband te hebben met één persoon. Een kleine helft van de jongeren geeft aan dat ze een kleine vriendengroep hebben bestaande uit twee tot vier personen en iets meer dan 40 % van de ondervraagde jongeren vermeldt een uitgebreide vriendengroep die bestaat uit vijf of meer personen.
Informeel netwerk: samenstelling van de vriendengroep	Vraag naar de plaats waar vriendengroepen worden gevormd: School- en klasmilieu blijken heel belangrijk. Slechts 2.3% van de jongeren heeft uitsluitend beste vrienden buiten de school. Een kleine dertig procent heeft alleen beste vrienden in de klas, en 77.4 procent van de bevroegde jongeren heeft een beste vriend in de klas. Twintig procent van de jongeren hebben geen beste vriend in de klas, maar wel op school. Slechts 7.4 procent van de jongeren heeft beste vrienden buiten de school, en bovendien hebben deze jongeren vaak ook beste vrienden binnen de klas of school. Vraag naar de samenstelling van de vriendengroep: er werd gepeild naar de geslachtssamenstelling van de vriendengroep en naar het al dan niet hebben van een lief. De grootste groep jongeren (63.9%) beschikt over een vriendengroep waar zowel jongens als meisjes deel van uitmaken. Toch bezit ook iets meer dan één op drie jongeren (29.4%) een vriendengroep die uitsluitend uit leden van hetzelfde geslacht bestaat. Slechts een kleine groep jongeren (5.4%) beschikt over een vriendengroep die uitsluitend bestaat uit leden van het andere geslacht. Ongeveer 60 procent van de jongeren hebben geen lief. Ongeveer de helft van deze relaties duurt op het moment van de afname nog niet langer dan zes maanden. Ongeveer dertig procent van de jongeren heeft deze relatie al langer dan een jaar. Meer laatstjaars dan vierdejaars hebben een lief, en deze relaties duren ook al langer.
Informeel netwerk: populariteit	De subjectieve populariteitsbeleving bij de jongeren werd bevroegd. De jongeren geven zichzelf gemiddeld een score van 6.37 op 10. De jongeren omschrijven zichzelf als matig tot lichtjes populair. Slechts twaalf procent van de jongeren beschouwt zichzelf als totaal onpopulair tot vrij onpopulair en iets meer dan één op vier beschrijft zichzelf als zeer populair.
Structuren	Samenhang tussen de verschillende factoren: onderscheid tussen endogene en exogene zijde

binnen de informele netwerken	van vriendschap. Endogene zijde: jongeren die hun vrienden vooral in één bepaald milieu terugvinden, die zich weinig populair voelen, ze hebben geen echte vrienden of voornamelijk vrienden van hetzelfde geslacht. Exogene zijde: jongeren met een langdurige liefdesrelatie, hebben een vriendengroep die voornamelijk uit het andere geslacht bestaat en zijn in staat om vrienden te vinden in verschillende milieus.
Verband tussen formele en informele structuren.	Leden van jeugdhuizen en jeugdverenigingen (vooral de actieve leden) schatten hun populariteit hoog in, ontmoeten hun vrienden op verschillende plaatsen, hebben voornamelijk vrienden van het andere geslacht en hebben vaker liefdesrelaties. Het lidmaatschap van organisaties die het samenbrengen van jongeren als één van hun voornaamste doelstellingen vooropstellen, hangt dus sterk samen met de exogene relatievorming van jongeren.

8. Publicaties op basis van hetzelfde onderzoek

/

9. beleidsaanbevelingen

Nee

10. Samenvatting

In onze moderne samenleving moeten jongeren, en mensen in het algemeen, veel meer dan vroeger instaan voor hun eigen keuzes. Jongeren staan voor de taak een eigen identiteit op te bouwen. Jongeren worden hier enigszins in gestuurd door diverse sociale netwerken. Zowel het gezin, de school als het culturele veld oefenen invloed uit op de socialisatie van jongeren. Maar ook de sociale ruimtes waarin jongeren zich begeven oefenen invloed op hen uit. Jongeren kiezen niet zomaar lukraak uit het aanbod, maar kiezen bewust voor participatie binnen bepaalde verenigingen. Uit het onderzoek blijkt dat er een onderscheid gemaakt moet worden tussen de verschillende soorten verenigingen en dat bepaalde verenigingen meer interesse genieten dan andere. Sport- en jeugdverenigingen zijn het meest populair bij jongeren.

Ook de school biedt een waaier aan extracurriculaire activiteiten. Opvallend hierbij is dat jongeren die vaker aan de ene soort activiteit deelnemen, ook vaker aan andere soorten activiteiten deelnemen. Alleen voor participatie aan de leerlingenraad is dit niet het geval.

Ook het ingebed zijn in informele sociale netwerken kan een sturende werking hebben. De vriendschapsrelaties van jongeren kunnen gesitueerd worden op een continuüm met aan het ene uiteinde de endogene vriendschapsrelaties (jongeren die voornamelijk vrienden hebben van hetzelfde geslacht, zich weinig populair voelen en geen liefdesrelatie hebben) en aan het ander uiteinde de exogene vriendschapsrelaties (jongeren die een langdurige vriendschapsrelatie hebben, die voornamelijk vrienden hebben van het andere geslacht en die hun vrienden in verschillende milieus ontmoeten). Vooral de jongeren die zich op de pool van de exogene vriendschapsrelaties bevinden, zijn lid van het jeugdwerk.

Er zijn dus zowel binnen het formele als het informele netwerk duidelijke structuren te onderscheiden, bovendien is er een duidelijke samenhang tussen de formele en informele netwerken.